

The *Existential Jukebox* van Kurt Renders. Een getuigenis en een uitnodiging tot oefening.

"Remember,
Information is not knowledge;
Knowledge is not Wisdom;
Wisdom is not truth;
Truth is not beauty;
Beauty is not love;
Love is not music;
Music is the best."

(Frank Zappa)

'Music was my First love, and it will be my last'. Ook al vind ik dit nummer van John Miles een draak van een liedje, de tekst klopt voor mij als een bus. Ik denk dat muziek mijn eerste liefde was in het leven, en ik kan me inbeelden dat het één van de laatste dingen is die ik zou willen kwijt geraken. Als ik ooit in de gevangenis terecht kom, is het mij spenen van muziek één van de zwaarste straffen die men mij kan opleggen.

Het begon allemaal in mijn kleutertijd. Mijn moeder – die huisvrouw was en is – had steeds de radio aan. Zij luisterde naar wat nu algemeen gekend is als pulp: Nederlandstalige populaire muziek. Luidkeels zong ze mee met de liedjes. Haar absolute favoriet was en is nog steeds Will Tura. Met trots verkondigt ze nu nog aan iedereen die het wil horen dat ze op haar 16^{de} tijdens één van zijn optredens door hem persoonlijk uit het publiek werd gevist en 3 kussen kreeg. Hij zong namelijk het liedje 'Een meisje in het blauw' en laat zij zich nu net voor die avond met voorbedachten rade in het blauw uitgedost hebben. Als ze nu op haar iets oudere dag met haar zussen naar Vorst Nationaal gaat om de Vlaamse bard aan het werk te zien, lijkt ze dezelfde bakvis als toen. Dat is wat muziek met mensen kan doen: het werkt als een vitaliserend tonicum.

Mijn vader speelde piano, van toen hij 4 jaar was. En accordeon en gitaar. Op zijn 18^{de} was hij de frontman van het bandje 'The Cuff Boys'. Ik vermoed dat 'Cuff' een vrij incorrecte vertaling was van de vetkuif die hij en zijn bandgenoten zich hadden aangemeten om de bandnaam luister bij te zetten. Later verkocht hij zijn gitaar... Om voor mijn moeder een verlovingsring te kunnen kopen. Romantisch eh?

Kortom, ik kreeg de liefde voor muziek met de paplepel mee. Actief muziek spelen is wat blijven haperen in het gitaarspelen in mijn puberteit en denken dat ik de nieuwe Dylan zou worden. Samen met een poging cello te leren spelen een aantal jaren terug. Mijn partner was na 3 jaar blij het gekras op de snaren niet meer elke dag te moeten aanhoren, toen ik besloot de cello op te bergen. Maar ik hou nog steeds van de melancholische en vrouwelijke klank van dit instrument. De Cellosuites van Bach zijn dan ook onontbeerlijk voor mij.

Luisteren naar muziek is er bijna altijd geweest. Toen ik op mijn 8 jaar een kleine cassette recorder kreeg waardoor ik de BRT Top 30 kon opnemen, was ik de koning te rijk. Rond mijn 12^{de} ben ik een muzikale veelvraat geworden. Al mijn zuurverdiende zakgeld ging vanaf dan naar het kopen van elpees. Ook in de genres was ik gulzig: metal, singer-songwriter, klassieke muziek, jazz, Electronic body Music, New wave... Alles was waard om te leren kennen.

Op mijn 13^{de} gebeurde er een wonder. Ik was bevriend met een zekere Luc, die samen met mij de eerste Latijnse deed. Ik was bij hem op een namiddag op bezoek. Hij had een oudere zus en broer. In de woonkamer stond een elpee van zijn broer op, een prachtige gitaarsolo. Nog nooit had ik zoiets gehoord. Dit wilde ik hebben.

Een paar weken later kwam Luc aandraven met een cadeautje voor mijn 13^{de} verjaardag. Het was de elpee 'Apostrophe' van Frank Zappa. Nog nooit had ik zo een bijzondere muziek gehoord: een bijzonder lage mannenstem die bijna parlando was, jazzy achtergrondkoortjes, snelle en abrupte tempowisselingen, compleet absurde teksten. Ik had mijn compagnon gevonden.

Ik durf te spreken van een sacrale ervaring toen. Ik heb me van kindsbeen af een beetje een buitenstaander gevoeld, anders dan de anderen, er niet altijd bijhorend, wat excentriek. En kijk, hier was een man die muziek bedacht en uitvoerde die precies weergaf hoe de storm en de gekte in mijn soms kon woelen. Zalig. Ik was niet meer alleen. Sinds die dag is mijn leven veranderd. Ik spaarde vanaf dan elke cent die ik kon vinden en bracht die naar de platenwinkel waar ik de één na de andere Zappa-plaat kocht. Ik zag hem op mijn 14^{de} live in Vorst Nationaal. En op mijn 19^{de} terug. Het was de avond vlak voor mijn allereerste examen in 1ste kan psychologie. Een mens moet zijn prioriteiten kennen, dacht ik, en ik koos voor het concert van Zappa (mijn examen Moraal filosofie van de dag erop bleek trouwens ook een meevaller te zijn).

Ongeveer 27 jaar later heb ik een muzikale backcatalogus verzameld die gerust gigantisch te noemen is. Tijdens het ontbijt moet ik muziek luisteren, mooie muziek, muziek die me raakt, iets zegt over mijn leven. Het is mijn manier om de dag goed te beginnen. Tijdens het werk – tussen cliënten door – wil ik af en toe iets van muziek horen. Tijdens het sporten staat mijn iPod roodgloeiend. Ik geef het toe, beste mensen, ik ben verslaafd. Maar zei May West niet: 'Too much of a good thing can be wonderful'?

Muziek helpt me goede sferen te onderlijnen, vrolijk te zijn of te worden. In mijn donkere momenten helpt muziek me deze donkerte te dragen, te verdragen en vaak te transformeren. Melancholische muziek helpt me solidariteit te ervaren: 'Ah, er is iemand die het ook heeft gevoeld.' Het verkleint mijn eenzaamheid. Harde muziek helpt me in contact te komen met mijn woede en verontwaardiging en die te kanaliseren.

Muziek helpt me met andere woorden vaak om mijn felt sense duidelijker te maken. Als ik iets niet goed verwoord krijg, kan ik teruggrijpen naar muziek en uit gaan zoeken wat precies past bij wat ik ervaar in mijn lijf. Cliënten voelen zich vaak geholpen om hun innerlijke te uiten als ik hen vraag welke muziek ze zouden uitkiezen bij wat er daar vanbinnen leeft in hen. Vooral bij jonge mensen blijkt dit een wondermiddel te zijn.

Kurt's Existential Jukebox

Graag wil ik met jullie delen wat op dit moment mijn Top 5 is van existentiële muziek. Hieronder versta ik muziek die me raakt, muziek over leven en dood, muziek die me van mijn sokken blaast, muziek met ballen, muziek waar zonder ik niet zou kunnen.

Jullie kunnen grasduinen in mijn Top 5, maar als je dat liever niet wilt, kan je ook doorgaan naar het volgende deel van de uitnodiging om zelf een top 5 samen te stellen. Ik ben hartstikke benieuwd naar jullie Top 5.

Je kunt de nummers van mijn Top 5 beluisteren door de link te kopiëren en op het net te gaan kijken. Je vindt in een apart document ook de teksten van de nummers, mocht je geïnteresseerd zijn.

1. Dont't Eat the Yellow Snow/Nanook Rubs It/St. Alphonzo's Pancake Breakfast/ Father O'Blivion (1974) – Frank Zappa.

<http://www.youtube.com/watch?v=Ws5Xeu3BEQk>

De eerste 'suite' uit de Apostrophe-elpee waarover ik het eerder had. Hoe kan een liedje over het 'niet eten van bevroren hondepis' nu mijn existentiële top 5 aanvoeren? Wel omwille van wat ik al eerder zei. De klank van Zappa's stem, de achtergrondkoortjes, het jazzy sfeertje, de snelle tempowisselingen... Toen ik dat op mijn 13^{de} voor het eerst hoorde, was ik onmiddellijk verkocht. Het was recht in de roos.

Ik herkende en herken me vooral in het tegendraadse, het eigzinnige, het bizarre, de humor. Hier was een man die zich totaal niks aantrok van muzikale of andere conventies en vrij in het leven stond. Zijn muziek was hiervan de uiting. Deze muziek ondersteunt mij in mijn vaak tegendraadse levenswandel en ontwikkeling.

Vrij, authentiek, enkel en alleen op zichzelf, een beetje onafhankelijk arrogant...

'Watch out where the huskies go and don't you eat that yellow snow'...

2. Sigur Ros - Viorar Vel Til Loftarasa (2001)

http://www.youtube.com/watch?v=34ZtT4Th9Ys&feature=Playlist&p=59D1505BCEDE1B51&playnext_from=PL&playnext=1&index=3

Op nummer 2 een nummer van een IJslandse band, Sigur Ros. Ik vond een clipje met Engelse ondertitels. Maar ondanks het feit dat ik tot nog toe de taal niet begreep, spreekt de muziek voor zich.

Deze muziek gaat voor mij over existentiële eenzaamheid en het onvervulbare verlangen naar verbondenheid. Deze muziek leert me mijn eenzaamheid verdragen en te koesteren. Ook roept het iets op van de esthetiek van de melancholie. De eenzaamheid van het hoge noorden, de uitgestrektheid. Dat zijn een paar associaties die ik heb.

3. Smashing Pumpkins – Bullet with Butterfly Wings.

<http://www.youtube.com/watch?v=1DowTH201wI>

Op nummer 3 een hard nummer. Het refrein greep me onmiddellijk naar de keel: 'Despite all my rage I'm still just a rat in a cage. And someone will say: what is lost, can never be saved'. Het gaat over woede, pijn, boosheid, verontwaardiging, het schoppen tegen onrecht, onmogelijkheid en tegelijk ervaren dat er heel wat beperkingen zijn. Ondanks al mijn woede, ben ik net als een rat in een kooi. Geen stap verder. Existentiële beperkingen meets metal?

De woedende schreeuw van Billy Corgan, de zanger van de Pumpkins, heeft ook iets vitaliserend voor mij. Ik bespaar jullie het verhaal van de luchtgitaar show die ik met dit nummer al regelmatig opvoerde in mijn living.

4. Antony and The Johnsons – Hope there's someone.

<http://www.youtube.com/watch?v=loNU4fVpO8E>

Op nummer 4 een lied over verlangen, hoop, compassie, mededogen, troost. Of alleszins dat is wat deze muziek bij mij oproept. De zanger is Antony, een transgender, een vrouw in een mannenlichaam met de gave schoonheid te brengen aan de wereld. Het lijkt alsof Nina Simone gereïncarneerd is in dit wezen Toen ik hem/haar live zag, voelde ik me betoverd. Het voelde aan als een beetje beter worden door in gezelschap te vertoeven van zo een groot persoon. En ja, er zijn tranen gevloeid ;-). Het kippenvelmoment. Enjoy

5. God is DJ- Faithless

<http://www.youtube.com/watch?v=MicMZmyOnQ&feature=related>

En omdat het existentiële niet alleen over kommer en kwel gaat, maar ook over het vieren van het leven: een nummer van een band die zich Zonder Geloof noemt maar waarvan de rapper een verwoed boeddhist is en die de eerste echte spirituele danstrack aller tijden maakte. 'This is my church, this is where I heal my hurt, for tonight: GOD IS A DJ.' Deze eenvoudige dansmuziek verbindt me met de kracht in het leven, de vibrerende, positieve energie, net zoals humor dat kan doen. Alle stoelen en tafels aan de kant: laat het leven door je aderen stromen en beweeg...

Je eigen existentiële Top 5

Ik wil je uitnodigen je eigen existentiële Top 5 samen te stellen. Kies 5 nummers of albums of muziekstukken uit. Het is leuk als je op het net een link zoekt waarop we dat muziekstuk kunnen horen en dat je die link op het Forum plaatst.

Vertel ons waarom je deze muziek kiest. Wat raakt je erin. Welke deelaspecten van jezelf voel je dat er vertegenwoordigd worden door de muziek? Met welke aspecten van je ontwikkeling breng je de muziek in verbinding?